

Frane Goljevšček
Civilna družba Slovenije za mejo v Istri

**CELOVITA
BELA KNJIGA**

ali seznam pomembnih dokumentov
za določitev pravične državne meje med Slovenijo in Hrvaško v Istri in na morju
in namenjeni vsem državljanom Slovenije
zamolčanih
v tako imenovani »Beli knjigi«
ministrstva za zunanje zadeve RS.

Uvod

Iz članka Bela knjiga, objavljenem v časopisih Večer in Primorske novice.

V resnici je »Bela knjiga«, ki jo je posredovalo javnosti ministrstvo za zunanje zadeve, črna knjiga. Črna knjiga zato, ker je predstavitev dokumentov pripravljena tako, da omogoča diplomaciji izločitev dela nacionalnega ozemlja iz države Slovenije. Govorim, seveda, o razmejitvi v Istri.

Poglavitni dokumenti, ki bi vsakogar zlahka prepričali o tem, da imajo politiki in diplomati vse adute za doseg relativno pravične meje, načrtno izpuščeni. Knjiga nudi osnove za ponovno potrditev Drnovšek – Račanovega sporazuma. In to je tudi njeno sporočilo.

S knjigo se strinjajo vse parlamentarne stranke, kar pomeni, da podpirajo končno kompromisno rešitev, ki je bila že z zgoraj omenjenim sporazumom dorečena, z delitvijo Piranskega zaliva in z izbrisom tretjine prejšnje občine Piran.

Zgodovina, ki je učiteljica, me je podučila o tragični Slovenski poti skozi stoletje, ko se je risala njena meja. Samo enkrat se je zgodilo, da se je Slovenska politična garnitura resnično borila za nacionalno ozemlje pri določanju meje. To je bilo po drugi svetovni vojni, ko je Jugoslavija poslala na pogajanja v Pariz svojo najboljšo ekipo, ki se je z vsemi argumenti borila za vsako ped Slovenske zemlje.

Po prvi svetovni je slovenska politična elita očitala Maistru, da se gre opereto in mu preprečila nadaljnje prodiranje v osvoboditev slovenskega nacionalnega ozemlja na Koroškem. Na pariška mirovna pogajanja so diplomati odšli s prepričanjem, da jim bodo velike sile dodelile vse, kar jim pripada. Izgubili so Koroško in Primorsko.

Na začetku druge svetovne vojne se je slovenska politična elita že prvi dan poklonila Italijanom, ko so okupirali Slovenijo in jim zagotovila vso pomoč pri obvladovanju razmer na njihovem novo pridobljenem ozemlju. Italiji so priznali okupirano ozemlje.

Po drugi svetovni vojni je Jugoslavija, ki je bila očitno državotvorna država, naredila vse, da bi ohranila čimveč lastnega in s tem tudi slovenskega ozemlja. Zato je poslala v Pariz najboljšo ekipo, da bi iztržila čimveč, četudi je bilo že na začetku jasno, da Trsta ne bo dobila. V mlinih velikih sil, in v poniglavi igri Rusije smo zgubila Kras in Goriško.

Slovencem so vedno velike sile risale meje in vedno v našo škodo. Sedaj si jih rišemo sami in spet s težnjo v lastno škodo. Kaj je mogoča večja tragičnost nekega naroda?

Frane Goljevšček

Dvanajst poudarkov

1. Pričujoča Bela knjiga, se omejuje samo na vprašanje razmejitve med Slovenijo in Hrvaško v Istri in na morju. To vprašanje je predmet delovanja Civilne družbe Slovenije za mejo v Istri in je tudi najbolj nevrvalgično območje na vsej južni meji.
2. Pričujoča Bela knjiga je dokument prepoznanja zgodovinskih dejstev kot za Slovence, tako lahko tudi za Hrvate, in bi bila morda prav s svojo odprtostjo in resnicoljubnostjo napotilo k umiritvi. Napisana je z odkrito besedo in čistim srcem, brez kakršnih koli osebnih ali političnih interesov.
3. Delovanje naše civilne družbe ni usmerjeno proti nikomur, ampak le k pravičnosti, miru in sožitju. Ne gre za odpiranje ustaljenih in mednarodno potrjenih meja, čeprav tudi krivičnih, kot sta zahodna s Tržaško in Goriško pokrajino ali severna s Koroško ali katerakoli meja v Evropi, ampak gre za popravke s poudarkom na pravičnosti in s poudarkom na prevladi narodnih interesov nad političnimi. Kar je bilo v prejšnjem režimu zakonito izpeljano, to naj bi bilo veljavno, nujno pa je popraviti tam, kjer zakonitost ni bila upoštevana in kjer je danes to še mogoče popraviti, kar gotovo velja za nedorečene predele južne meje.
4. Sedanja na več odsekih nedorečena južna meja se je začrtala pod vprašljivimi in nesprejemljivimi okoliščinami s tako imenovano administrativno mejo, ki je bila partijsko določena in na več odsekih grobo vsiljena ter nikoli sprejeta in potrjena v Skupščini FLRJ, kot je zahtevala tedanja Ustava, ali kasneje v Skupščini SFRJ, kar pomeni, da je pravno neveljavna.
5. Meja v Istri se je začrtala z vojaškimi ukazi ob koncu vojne, ki so se ohranili do danes, ne da bi jih kdo preverjal. Ti vojaški ukazi so se slepo prepisovali in se začeli interpretirati, kot da bi bili rezultat legitimnih postopkov civilne oblasti republike in države.
6. Med osamosvojitveno vojno se ni nihče od slovenskih politikov resno ukvarjal z vprašanjem južne meje, čeprav je pri nastajanju vsake nove države potrebno najprej ugotoviti, do kam seže njeno ozemlje.
7. Temeljna listina Ustave, sprejeta 25.6.1991, govori, da je meja med Slovenijo in Hrvaško »v okviru nekdanje SFRJ«, s čimer ničesar ne določa, pomeni pa, da je mejo potrebno šele doreči in določiti na osnovi vseh argumentov. Tudi večkrat uradno izrečena trditev, da sta Temeljni ustavni listini Slovenije in Hrvaška identični, je neresnična, kajti hrvaška se ločuje od slovenske prav v vprašanju meje. V hrvaški listini določeno piše, da je državna meja med republikama nekdanja administrativna meja. Tega

besedila v slovenski ni. Zato sta listini v velikem razkoraku.

8. 1992 leta se je takratni predsednik vlade RS Lojze Peterle, odločil predlagati Hrvaški, da naj bo meja v Istri takšna, kot sta se o njej desetletja prej domenila Kardelj in Bakarič. Predlog na srečo ni bil izpeljan.
9. 2002 sta Drnovšek in Račan izdelala sporazum, po katerem naj bi obveljala Kardelj-Peterletova meja, z dodatkom, da se tretjina Piranskega zaliva in trije zaselki na levi strani Dragonje odstopijo v korist Hrvaške.
10. Civilna družba Slovenije za mejo v Istri že osmo leto zahteva od politikov, da se obnašajo državotvorno in nacionalno zavedno in javnosti izpostavijo vse dokumente in argumente, ki utemeljujejo pravično mejo, predvsem v Istri in na morju, ter jih tudi zagovarjajo, ne pa tako, kot je storilo ministrstvo za zunanje zadeve s svojo »Belo knjigo«, ko je pokazalo samo na tiste dokumente, ki v končni fazi pomagajo k realizaciji dosedanjih konceptov razmejitve in s tem omogočajo izbris določenega nacionalnega ozemlja iz obsega slovenske države, kot ga predvideva Drnovšek-Račanov sporazum.
11. »Bela knjiga« je bila napisana zato, da se pomiri poslance, obremenjene z dejstvom, da so posredno in neposredno podprli omenjeni sporazum ter da se prepriča državljanje v »pravilne« usmeritve vlade in ministrstva glede razmejitve na južni meji.
12. Slovenski politiki morajo upoštevati metaliteto hrvaškega značaja in se nanj pravilno, državotvorno odzivati. Hrvaško moramo obravnavati po enakih merilih, kot druge države. Sosedstvo nima posebnega statusa, ko gre za državotvornost ali za nacionalni interes. Zato od slovenskih politikov zahtevamo, da zaščitijo z argumenti izpričano slovensko nacionalno ozemlje z uporabo vseh legalnih sredstev. Od hrvaških politikov pa pričakujemo upoštevanje zgodovinskih dejstev.

Kratki komentarji k nekaterim postavkam »Bela knjige«

Stran 14-15:

--»Piranski zaliv je zgodovinski zaliv!«

(Tudi piranska občina ima zgodovinski naslov!)

--»Zgodovinska in celovita pripadnost vseh treh obal zaliva v Piranu, je bila prekinjena leta 1956. Pripadnost obal je bila razdeljena z odločitvijo jugoslovanskih oblasti o delitvi oz. zmanjšanju zgodovinskega območja občine Piran v korist občine Buje. S to delitvijo sta dve katastrski občini Kaštel in Savudrija postali sestavni del hrvaškega ozemlja.«

(Sprašujemo po dokumentih, ki bi potrjevali ta dejanja! Kaj pa londonski memorandum iz leta 1954, ki govori o nespreminjanju notranjih meja? Po drugi strani pa ta trditev lahko dokazuje, da sta bili občini Kaštel in Savudrija do takrat del Slovenije!).

--»Obravnavana odločitev je bila sprejeta v razmerah enopartijskega sistema, za katerega je bila značilna transmisijška vloga -vloga prenašanja-takratnih zakonodajnih organov. V takratnih političnih razmerah so pritožbe...ostale brez ponovne presoje.«

(Izjava je prvo uradno priznanje o nasilnem, nezakonitem odvzemu slovenskega ozemlja!)

--»Kljub oporekani odločitvi, ki je pogojevala začetek teritorialne pripadnosti obale zaliva Hrvaški, do razpada države, celovitost Piranskega zaliva ni bila sporna.«

(Celovitost Piranskega zaliva je postala sporna, ko je le-ta zgubil stik z savudrijsko obalo. V sistemu prisile in molka se je ohranjal le videz nespornosti, tako za zaliv, kot za Kaštel in za Savudrijo. Nezakonitost ne more biti podlaga spreminjanju pripadnosti lastnine!)

Če dosledno sledimo zgornjim uradnim interpretacijam, lahko ugotovimo absurd, da so celovitost Piranskega zaliva in zaselki na levem bregu bili prekinjeni kot zgodovinski naslov takrat, ko sta slovenska in hrvaška vlada -tako govori minister Rupel- potrdili Drnovšek-Račanov sporazum, ki deli zaliv in predaja zaselke Hrvaški.

Stran 16.

-Odlok o morskem ribištvu, ki ga je izdala Skupnost obalnih občin, iz katerega izhaja, da je ribolovni rezervat v zalivu od skladišča soli Monfort v Portorožu, do opuščene kamnoloma v Kanegri na Savudrijskem polotoku. V 7. členu tega odloka se določa, da sega ribolovno območje od Rta Savudrije do Rta Debeli rtič.

(Kamnolom je namreč v mejah celovite občine Piran. Na Rtu Savudrije je slovenski svetilnik! Takrat in pozneje je kataster v Kopru urejal dokumentacijo o omenjenih zemljiščih na Savudriji! Torej, meja je vse do osamosvojitve dejansko potekala po sredini polotoka Savudrije!)

***

»Bela knjiga« omenja tudi hrvaške dokaze, omejene samo na Piranski zaliv, oziroma sredinsko črto, ker ji ozemlje dobrohotno prepušča. Ti dokazi pa niso omembe vredni.

-15.člen konvencije OZN o pomorskem mednarodnem pravu pravi:

»Če ležita obali dveh držav ena drugi nasproti, se upošteva za mejo sredinsko črto, določba se ne uporablja v primerih, ko je zaradi zgodovinskega naslova ali drugih posebnih okoliščin, potrebno razmejiti teritorialno morje drugače.«

(Piranski zaliv ima status notranjih voda! Piranski zaliv je zaliv z zgodovinskim naslovom in ima zato posebne okoliščine.)

-Hrvaška je izvajala jurisdikcijo v Piranskem zalivu do sredine zaliva.
(Za te trditve ni relevantnih dokazov.)

-Piranski zaliv ne more biti zgodovinski, ker njegove obale pripadajo obema državama.

(Zgodovinski je po nepretrgani zgodovini od srede 13. stoletja in tudi zato, ker zahodno obalo Savudrije si Hrvati prilaščajo po agresiji nanjo po drugi svetovni vojni.)

»Bela knjiga« je predstavila samo dva pomembna dokumenta, ki govorita v prid pravične meje na območju Istre.

1.Spomenica občinskega ljudskega odbora Piran za zopetno priključitev savudrijskega predela k občini s staro občinsko mejo. (stran 204)

Povzetek:

Bivša meja občine Piran je vodila na jugozahodni strani približno po sredini Savudrijskega polotoka in dalje v smeri južno od reke Dragonje ter je zajela Piranski zaliv v celoti. Savudrijski severni predel je pripadal piranski občini stoletja sem do leta 1945 in je tvoril z ostalim delom občine zaključno gospodarsko in upravno enoto. Danes šteje okoli 600 prebivalcev. Avstrijska uradna publikacija o narodnostnih razmerah v tedanjem avstrijskem primorju iz leta 1885 s priloženo etnografsko karto, točno demonstrira, da so prebivalci na savudrijskem predelu občine Piran, poleg Italijanov le Slovenci. Hrvatov ni bilo.

Zadnje avstrijsko uradno štetje iz leta 1910 spet potrjuje zgornje ugotovitve.

Ti dokumenti izpričujejo, da ni bila reka Dragonja nikoli slovenska narodnostna meja, ker so Slovenci, kot avtohtoni prebivalci živeli in še živijo tudi južno, to je na levem bregu reke Dragonje.

Po upravni razdelitvi bivše cone B so povsem neupravičeno priključili ta predel bujskemu okraju. S tem so se očitno kršile pravice piranske občine. Pripomniti je potrebno, da pripada občini Piran kot občinska lastnina, torej kot ljudska imovina te občine, dvoje večjih zemljišč in to na koncu savudrijskega rtiča in južno od Sečovelj na levem bregu reke Dragonje. Savudrijski obalni pas Piranskega zaliva je integralen, dopolnjen in nedeljiv del tega zaliva, ki predstavlja enotno razvojno skupnost. Interesi občine na tem ozemlju so v gospodarskem pomenu (kamnolomi), navtičnem (razvoj slovenskega pomorstva in plovstva), ribolovnem in turističnem.

Zopetna vrnitev savudrijskega predela in njegova vključitev v meje piranske občine je posebnega pomena za bodoči razvoj občine.

Iz navedenih dejstev bi bilo zelo krivično, če bi ta, sicer mali ozemeljski kompleks odvzeli piranski občini, kateri je pripadal vseskozi do konca druge svetovne vojne. S tem bi izgubila LRS važen odsek na južnem koncu svoje že itak okrnjene obale.

Zato nujno predlagamo, da se meja med LRS in LRH v Istri korigira v skladu z našimi zahtevami.

2. Odlok Skupnosti obalnih občin o morskem ribištvu, sprejetem 12. novembra 1987. (stran 71)

Izpis treh členov, ki govorijo o namenu odloka in o razsežnosti območja zaliva do Kanegre in rta na Savudriji:

1. člen: Zaradi varstva pred prekomernim in nesmotrnim izkoriščanjem in uničevanjem morskega življa, se s tem odlokom določajo posebni, oziroma dodatni pogoji za izvajanje morskega ribolova ter za gojenje in za druge načine pridobivanja in lova morskih organizmov v ribolovnem morju RS.

3. člen: Ribolovni rezervat v Portoroškem zalivu obsega območje, ki leži znotraj črte, ki poteka od skladišča soli »Monfort« v Portorožu, do opuščene kamnoloma v Kanegri na Savudrijskem polotoku.

7. člen: V pasu ene morske milje od obale je na območju celotnega ribolovnega morja RS med rtom Savudrija in rtom Debeli rtič prepovedan ribolov z vsemi tipi povlečnih mrež.

Dokumenti, ki so bili v »Beli knjigi« zamolčani

A. Dokumenti, ki jih poseduje Civilna družba Slovenije za mejo v Istri in bi jih ministrstvo za zunanje zadeve moralo izpostavljati:

1. Dokument iz prve Ustave FLRJ (31.1.1946), ki določa, da notranje meje lahko spreminja samo Skupščina v Beogradu.

12. člen Ustave se glasi: »Razmejitev ozemlja ljudskih republik izvršuje Ljudska skupščina FLRJ. Meje ljudske republike se ne morejo spreminjati brez njene privolitve.«

2. Dokument pariške mirovne pogodbe podpisan 10.2.1947, katere 21. člen potrjuje, da je bila Italija na danes obravnavanem ozemlju še nedoločene meje v Istri suverena do 15.8.1947, ko je pogodba začela veljati, kar pomeni, da je bilo do tega datuma nezakonito izvajati takšne spremembe, kot je določanje ali premikanje meja na omenjenem ozemlju.

V 2. odstavku omenjene pogodbe piše: »Italijanska suverenost nad območjem, ki sestavlja Svobodno tržaško ozemlje, preneha z začetkom veljavnosti te Pogodbe.«

Iz te pogodbe je potrebno še izpostaviti določilo, ki je veljalo za takrat formirano Svobodno tržaško ozemlje, ki je pravno nastopilo 15.8.47., da se notranje meje ne smejo spreminjati.

Oboje potrjuje še vedno trajajočo veljavnost vzhodne meje celovite občine Piran, kot je bila načrtovana že v času Avstrije in se je nadaljevala v času Italije.

Posebej je potrebno poudariti, da je statut STO določal za to ozemlje le dva uradna jezika, slovenskega in italijanskega, kar dokazuje, da je bila na tem ozemlju hrvaška naseljenost zanemarljiva.

3. Dokument peticije Savudrijčanov, ki so po razpadu STO zahtevali ponovno vzpostavitev stare meje občine Piran.

Dokument je bil predložen takratnemu predsedniku Skupščine občine Piran g. Davorinu Ferligoju in bi moral biti hranjen v občinskem arhivu, kar pa občinska administracija zanika.

Predsednik Ferligoj je z omenjenim dokumentom dvakrat pristopil do Edvarda Kardelja z namenom, da bi se krivična razmejitev popravila, vendar ga je le-ta grobo zavrnil z očitkom, da ruši enotnost med narodi Jugoslavije v kateri bodo notranje meje v doglednem času odpravljene.

Fotokopija overovljene izjave g.Ferligoja

Ljubljana, 4.10.2000

Izjava

Spodaj podpisani Davorin Ferligoj, predsednik Občinske Skupščine Piran v letih od 1955-1965 izjavljam, da je v letu 1957 (točnega datuma se ne spominjam), prišla k meni delegacija prebivalcev Savudrije (iz dela, ki spada pod katastrsko Občino Piran) s podpisani 50-60 prebivalcev tega ozemlja in želela, da se ta del ozemlja tudi upravno priključi Občini Piran.

Po navedbah katastra in zemljiške knjige je ozemlje last Občine Piran.

Original prošnje prebivalcev Savudrije se nahaja v arhivih Občine Piran.

Davorin Ferligoj

Notarka NEVENKA TORY, potrjuje,
da (ja) — so Ferligoj Davorin
11 Hugalov 133
Splava
— lastnoročno podlani to listino — priznal ... podpis na tej listini za svoj.
Istovetnost imenovan 4 ... sem ugotovil na podlagi osebnega znanstva
— z osebno izjavo — u potnim listom št. 151577
ki jo — ga je dne 14/10-98 izdelal OE LJ
— s pričami _____
primek, ime, prebivališče _____
katerih istovetnost sem ugotovil _____
St. ov — 1 1244/00
v Ljubljani, dne 14/10-2000

4. Dokument o genocidu v Štrigovi leta 1947, ter etnocidu in strahovladi na vsej južni meji.

Primer genocida v Štrigovi, etnocida in strahovlade na vsej južni meji je obdelan v dokumentih, ki so bili poslani leta 2001, ter z dopolnilom leta 2005, kot ovadba naše civilne družbe Državnemu tožilstvu Republike Slovenije. Vsi ti dokumenti so bili predloženi tudi najvišjim državnim organom RS, kot tudi vsem parlamentarnim strankam.

Genocid, leta 1947., je bil storjen nad 60 Slovenk in Slovencev, občanov slovenske občine Štrigova. Pomor je bil izveden nepopisno kruto, zverinsko, pospremljen s številnimi krutimi pregoni in aretacijami, samo zato, ker so prebivalci vztrajno in uporno zahtevali, da ostanejo v mejah Republike Slovenije, v nasprotju z odločitvijo tedanje jugoslovanske oblasti, da se priključijo Republiki Hrvaški. Iz enakih razlogov so bili številni Slovenci ob vsej meji preganjeni, maltretirani in pozaprti. Tako je tedanji režim odtrgal Sloveniji ozemlje Štrigove ter s tem jasno, in tudi uspešno, opozoril, kako se bodo obravnavali morebitni upori proti politično načrtanimi razmejitevami na južni slovenski meji.

Razmejitev med Slovenijo in Hrvaško se je vzpostavljala nezakonito, s partijsko diktaturo.

5. Dokument, ki potrjuje, da je bil svetilnik na rtu Savudrija slovenska lastnina vse do slovenske osamosvojitvene vojne, kar tudi neposredno potrjuje celovitost občine Piran z vzhodno mejo po sredini polotoka Savudrija.

Dokument iz popisa svetilnikov na Jadranskem morju Hidrografskega inštituta jugoslovanske vojne mornarice v Splitu iz leta 1978 in 1991:

HE - N - 10

POPIS SVJETIONIKA
(PSJM)

JADRANSKO MORE - JONSKO MORE - MALTEŠKI OTOCI
ČETVRTO IZDANJE

Popis svetilnika (PSJM) izdaje se zaključno s OZP - XI/78, AN zveška 43/78, i Vuk zveška 43/78.
Održava se u skladu s putem prilaznog zveška „Zbir dopuna“ i „Mjesčnih dopuna“ koje izlaze kao prilog OZP, te posebnom zamjenom stranica uz izdavanje izdavanje oznak „Zbir dopuna“ koji sadrži UPUTSTVO ZA UPOTREBU.

1978.

HIROGRAFSKI INSTITUT JUGOSLAVENSKO RAJNE MORNARE
SPLIT

JADRANSKO MORE ISTOČNA OBALA				
Redni broj svetilnika	PODRUČJE, NAZIV I POLOŽAJ	Širina N Duljina E	Karakteristika svjetla Intenzitet u cd	Visina nad morskom Cmpt. m
178 E2642	SLOVENSKE PRIMORJE (nasledek): - Piran (nasledek): -- Na glavi postrojenja lukobran	45 29 13 30	Z. sv. postroj. 4'	6,2 4
174 E2632	-- Na glavi svetla, na otoku Bernard	45 31 13 34	C. Bl. postroj. 5'	6,2 3
177 E2634	-- Na glavi svetla u vodu	.....	Z. Bl. postroj. 2'	6,2 6
178 E2642	Na svetlu, na najzapadnijem kraku rta, 35 m od obale	45 29 13 30	B. Bl. 3 Gp. postroj. 15'	36,5 30/17

HI - N - 10

Y.U. ISBN 86-7003-

POPIS SVJETIONIKA

JADRANSKO MORE
JONSKO MORE
MALTEŠKI OTOCI

Popis svetilnika (PSJM) izdaje se zaključno s OZP - XI/78, AN zveška 43/78, i Vuk zveška 43/78. Održava se u skladu s putem prilaznog zveška „Zbir dopuna“ i „Mjesčnih dopuna“ koje izlaze kao prilog OZP, te posebnom zamjenom stranica uz izdavanje izdavanje oznak „Zbir dopuna“ koji sadrži UPUTSTVO ZA UPOTREBU.

1991.

REPUBLIKI HIROGRAFSKI INSTITUT - SPLIT

JADRANSKO MORE				
Redni broj svetilnika	PODRUČJE, NAZIV I POLOŽAJ	Širina N Duljina E	Karakteristika svjetla Intenzitet u cd	Visina nad morskom Cmpt. m
65 E2629	PIRAN -- Bl. Balaža	45 31,8 13 34,1	B. Bl. 3 Gp. 15'	36,5 30/17
66 E2630	-- lukobran, glava	45 31,6 13 34,3	C. Bl. 3 Gp. 7m 4M	6,2 3
67 E2631	-- Pogrešno lukobran, glava	45 31,6 13 34,3	Zelena kula sa stupom i galerijom	6,2 3
68 E2632	POPISANI -- Bl. Balaža	45 31,9 13 34,4	C. Bl. 3 Gp. 7m 4M	6,2 3
69 E2633	-- Bernardin, latica brijuni, u strani	45 31,8 13 34,5	C. Bl. 3 Gp. 7m 4M	6,2 3
69,5 E2634	-- u strani	.....	Zelena kula sa stupom i galerijom	6,2 3
70 E2635	-- Gal. glavni	45 31,8 13 34,4	Z. Bl. 3 Gp. 7m 4M	6,2 3
71 E2636	-- Balaža	45 31,4 13 35,4	B. Bl. 3 Gp. 15'	36,5 30/17
72 E2637	-- Balaža	45 31,4 13 35,4	B. Bl. 3 Gp. 15'	36,5 30/17
73 E2638	-- lukobran	45 31,4 13 35,9	C. Bl. 3 Gp. 7m 4M	6,2 3
74 E2639	-- lukobran	45 31,3 13 35,9	Zelena kula sa stupom i galerijom na postroju, 5m	6,2 3

6. Dokument londonskega memoranduma iz leta 1954, v katerem je ponovitev določbe, da se notranje meje na ozemlju dotedanjega Svobodnega tržaškega ozemlja ne smejo spreminjati.

7. Dokument osimskih sporazumov, v katerih se spet ponovi določilo o nespreminjanju notranjih meja.
(Vsi dokumenti o nespreminjanju notranjih meja na območju Svobodnega tržaškega ozemlja so bili sprejeti na mednarodni ravni.)

8. Dokument, ki je politično, to se pravi nezakonito, nalagal katastru v Kopru odtujitev zemljiške knjige Kaštela in Savudrije v občino Buje.

9. Dokument, ki dokazuje, da je Slovenija izplačala optantom potrebno odškodnino na ozemlju do zahodne meje bivšega Svobodnega tržaškega ozemlja, kar dokazuje upravičenost, da se postavi mednarodno priznana mejo na reki Mirni za izhodiščno črto razpravi o razmejitvi v Istri.

C. Dokumenti, ki po vedenju civilne družbe ne obstojajo, se pa z njimi v politiki in diplomaciji posredno vztrajno operira in je zato potrebno, da se jih izpostavi kot nične:

10. Dokument o določitvi administrativne meje v Istri leta 1954.
11. Dokument sklepov iz razprav v skupščini FLRJ o razmejitvi med Slovenijo in Hrvaško, tako kot je takrat, in tudi pozneje, določala ustava.
12. Dokument, ki bi potrjeval kakršnekoli ukinitve bivše meje občine Piran.
13. Dokument o preimenovanju administrativne meje v državno mejo na ravni slovenskega parlamenta in hrvaškega sabora po 25.6.91.

Predvideno neobstoječi dokumenti pod 11,12, 13,14, so neizpodbitni dokazi, da meja med Slovenijo in Hrvaško ni bila nikoli določena in da je utemeljena zahteva, da se ta razmejitev mora začeti iz povsem novih izhodišč, v Istri od južne meje Svobodnega tržaškega ozemlja do vzhodne meje celovite občine Piran na polotoku Savudrija, kot tudi na preostalih predelih, predvsem na območju ljutomersko-štrigovskeko-murskega območja.

Dokumenti so le nakazani verodostojni materiali, ki bi jih morala stroka strokovno obdelati, diplomacija kompetentno z nacionalno

zavzetostjo in odgovornostjo prezentirati, politiki pa bi se morali zavedati njihovega usodnega pomena.

Morda so tudi drugi dokumenti, na katere se naslanjajo slovenski politiki, ko se opredeljujejo v škodo državi, vendar kakršnikoli so morebitni dokumenti, so brez vsake teže, ker ne morejo temeljiti na nobenem sklepu skupščine SFRJ, edinem merodajnem, o meji med Slovenijo in Hrvaško. Če bi pa tudi bil kakšen dokument potrjen na tej ravni, je potrebno upoštevati, da je razmejitev nastala na osnovi partijskega diktata, na osnovi genocida, etnocida in strahovlade, da je bila storjena krivica nad narodom, ki jo je potrebno nujno popraviti, kjer je še mogoče.

***

Dodatna dejstva

1. Dokumenti, ki bi dokazovali, da Istra ni bila nikoli ne v političnem, ne upravnem, ne v regionalnem pomenu Hrvaška. Dokazljivo pa je, da je bila Istra skozi zgodovino vedno sestavni del različnih upravo-političnih asociacij držav zahodne Evrope, ki so istočasno vključevale v svoj obseg Slovenijo ter da je bil zahodni del Istrskega polotoka v teh asociacijah od sredine 9. stoletja sestavni del mesta ali občine Piran.

Dokumentov, ki pričajo o statusu Istre skozi zgodovino je veliko, med najbolj prepričljivimi je kartografski pregled geneze hrvaškega ozemlja, povzete iz brošure »Hrvaške meje«, v izdaji Ministrstva za informiranje Republike Hrvaške, na katerem se vidi, da Istra ni bila nikoli v zgodovini obravnavana v sklopu Hrvaške.

Zemljevidi Hrvaške in Istre

Hrvaška v prvi polovici 9. stoletja

Hrvaška ob koncu 12. stoletja

Hrvaška ob koncu 16. stoletja

Hrvaška leta 1918

Hrvaška leta 1931

Hrvaška leta 1939

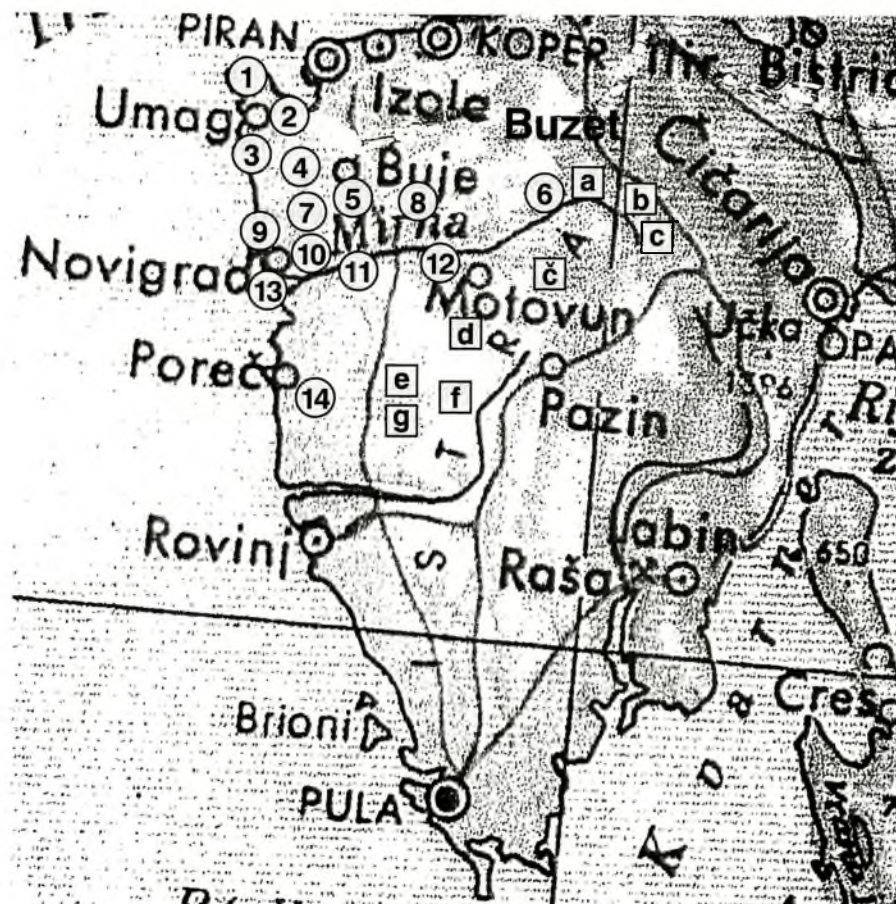
2. Dokument, ki dokazuje slovensko poselitev v nekaterih Istrskih mestih v zadnjih sto letih, povzet iz statistike objavljene 1985 v Puli v dveh knjigah »Prezimana i naselja u Istri«.

(Prikazano je samo število Slovencev in Hrvatov v posameznih mestih, v najbolj izrazitih primerih, italijanska poseljenost je za ta primer izpuščena. Zanimiva so mesta, kjer Hrvati sploh niso zastopani. Prav tako je zanimiv številčni porast hrvaške naselitve do leta 1910, a še bolj množični porast v letu 1945, za katerega se sme trditi, da je bil politično motiviran.)

Leto:	1880	1890	1900	1910	1945
	Slov.- Hrv.	Slov.- Hrv.	Slov.- Hrv.	Slov.- Hrv.	Slov.- Hrv.
1. Savudrija	41 - /	62 - /	17 - 2	66 - 2	70 - 320
2. Kaštel	863 - /	283 - /	159 - /	362 - 71	14 - 1170
3. Umag	26 - /	20 - /	7 - /	/ - /	8 - 840
4. Petrovija	11 - /	3 - /	8 - 1	/ - 24	/ - 35
5. Buje	8 - /	3 - /	11 - 29	50 - 4	7 - 395
6. Šterna	5 - /	9 - 1	26 - 2	8 - 167	/ - 135
7. Materada	110 - 7	7 - /	13 - 15	/ - 49	/ - 903
8. Grožnjan	/ - 1	52 - /	11 - /	11 - 268	6 - 996
9. Lovrečica	145 - /	11 - /	1 - 22	8 - 248	7 - 865
10. Bratonigla	126 - /	71 - /	8 - /	/ - 1	/ - 12
11. Kostanjica	5 - /	2 - /	1 - /	4 - /	7 - 25
12. Nova vas	113 - /	54 - /	15 - /	2 - /	/ - 656
13. Novigrad	5 - /	16 - /	/ - /	/ - /	6 - 123
14. Poreč	12 - /	10 - /	13 - /	/ - 9	4 - 260

V krajih, kot so: a) Zrenj, b) Salež, c) Žonti, č) Marčenigla, d) Brig, e) Bačva, f) Baderna, g) Žbadaj, je bilo leta 1880 okoli 200 Slovencev in nobenega Hrvatov, leta 1945 pa ni bilo več skoraj nobenega Slovenca, pač pa od 300 do 1300 Hrvatov. V Rovinju se je zmanjšalo od 10 Slovencev na enega in povečalo od 87 Hrvatov na 1306. Agresivno naseljevanje je bilo očitno.

Slikovni prikaz naseljenosti Slovencev v Istri

3. Prof. dr. Tone Jerovšek, ustavni sodnik, sopisec Ustave Republike Slovenije, je na prošnjo naše civilne družbe dal, 12.6.1999, pisno izjavo o meji z Republiko Hrvaško: »Skupščina Republike Slovenije s Temeljno ustavno listino ni mogla definirati meje s Hrvaško na način, kot je to storila v razmerju do treh samostojnih sosednjih držav, kjer so določene mednarodno priznane državne meje. Temeljna ustavna listina je bila enostranska izjava volje Republike Slovenije, da razglasi samostojnost. Zato je lahko kot svojo

dokončno mejo razglasila le mednarodno priznana državno mejo SFRJ z drugimi državami na katere meji. Ni pa mogla enostransko določiti meje z Republiko Hrvaško, ker se o Temeljni ustavni listini s Hrvaško ni posvetovala. Meja z Republiko Hrvaško je bila zato opredeljena kot »meja v okviru dosedanje SFRJ«. Pri tem je potrebno upoštevati, da meje med republikami niso predstavljale definiranje suverene oblasti organov ene ali druge republike. Zato je potrebno dikcijo Temeljne ustavne listine o meji med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško »v okviru dosedanje SFRJ« razumeti ne kot zadnjo upravno delitev pristojnosti med dvema federalnima enotama v času nastanka suverenih držav, temveč kot še nedoločeno črto, ki je bila glede na različne upravne in sodne pristojnosti in uradne evidence različna od leta 1945 naprej. Prav ta časovna različnost pa je okvir znotraj katerega je potrebno določiti mejno črto med državama. Besedna zveza v Temeljni ustavni listini »meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško v okviru dosedanje SFRJ« pomeni trenutno začasnost in nakazano odprtost in nedorečenost meje med obema novo nastalima državama. Okvir za določitev končne meje pa predstavljajo vsa zgodovinska dejstva in relevantne okoliščine v celotnem obdobju bivše Jugoslavije.«

4. Zgodovinar Leon Marin

piše v svojem prispevku Upravna in teritorialna razdelitev slovenske Istre v zadnjih treh stoletjih (reviji Annales): »Nekateri avtorji imenujejo notranje administrativno-teritorialne meje federalnih enot v Jugoslaviji »avnojske meje«. Ta trditev bi morala imeti podlago v dokumentih AVNOJ-a ali njegovega izvršilnega organa, ki bi določil meje federalnih enot, česar pa v beograjskih arhivih niso našli (prof. dr. Miodrag Zečević, dr. Bogdan Lekić)«

5. Šepičeva mejna črta

Zgodovinar Samo Kristen (Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani) je naletel na izjemno zanimiv dokument o predlogu razmejitve med Slovenijo in Hrvaško, vsebovan v elaboratu, imenovan Jadransko vprašanje, ki ga je 19. marca 1943 pripravil Dragovan Šepić, šef predsedniškega kabineta Šubašičeve vlade v emigraciji v Londonu, dober poznavalec razmer »jadranske problematike«, saj je bil Hrvat, rojen v Buzetu. In ne samo Šepić, ampak tudi dva Šubašičeva tajnika, s katerima je Šepić sodeloval, poklicna diplomata, dr. Josip Mohorovičić in Vjekoslav Primuž, sta bila emigranta iz Istre. Vsi trije so dobro poznali tedanje stanje

v Istri in so tudi sledili hrvaškim intencijam poseči čim dlje proti zahodu.

Kristen piše (v Reviji 2000): Prvega maja 1944 je britanska politika s sporazumom med jugoslovansko kraljevo vlado v Londonu in Titovim Nacionalnim komitejem osvoboditve Jugoslavije (NKOJ) dosegla prvi vidni uspeh. Tega dne je jugoslovanski kralj Peter II. Karadjordjević v londonskem hotelu Claridge's v skladu z voljo odločujočih britanskih in ameriških dejavnikov za mandatarja nove vlade postavil hrvaškega bana dr. Ivana Šubašića. Le-ta je z naročilom vlade, v pričakovanju zanje ugodnega razpleta 2. svetovne vojne, pripravil omenjeni elaborat, ki pa se zaradi notranjih zapletov v emigrantski vladi, ni strokovno obravnaval.

V osrednjem delu elaborata Jadransko vprašanje je definiral, sicer grobo začrtano, a vendar dovolj natančno potegnjeno razmejitve med slovensko in hrvaško večinsko naseljenostjo, ki naj bi bila po njegovem predlogu po končani vojni meja med Slovenijo in Hrvaško. V izvorniku se definicija glasi:

»Slovenci sačinjavaju većinu u cijelom t. zv. Primorju i sjevernoj Istri do linje koja ide od sela Klane (između Snežnika i Rijeke) do gradića Umaga na zapadnoj obali Istre. Na jugu od te grubo povučene linije žive u većini Hrvati.«

6. Pri razmejevanju bi se moralo upoštevati moralni dolg Hrvaške, da je pridobila Istro, Reko in kvarnerske otoke na račun slovenskega etičnega ozemlja v Italiji, ker je meja med Italijo in Jugoslavijo temeljila na tem, da ostane v vsaki državi približno enako številčna manjšina, kar smo izključno mi plačali s približno 145.000 Slovenci in njihovim ozemljem v Italiji.

***

Iz korespondence Civilne družbe Slovenije za mejo v Istri z EU.

Gospodu Elmiru Broku, predsedniku Odbora za zunanjo politiko EU Prepričani smo, da so nacionalni problemi posameznih članic, predvsem dolgoročno, notranji problemi EU in pričakujemo, da se bo tega tudi kmalu zavedala. S tem ne mislimo, da naj bi EU neposredno posegala v reševanje spora ob vprašanju nacionalnega ozemlja ampak, da ne bi smela pred njimi zatiskati oči in da bi morala avtoritativno izreči svoje mnenje in zahtevati od obeh vpletenih strani spoštovanje pravičnosti in upoštevanje verodostojnih argumentov. Predvsem pa bi EU morala zastopati stališče, da naj se krivice, ki so bile storjene v nedemokratskem enopartijskem

režimu poravnajo do tiste mere, ki je še mogoča. S takšnimi stališči, ki ne dopuščajo kompromisov, bo EU izkazovala svojo pravičnost.

***

Gospodu Jose Manuel Barroso, predsedniku Evropske komisije. Ob vztrajnem ponavljanju, da EU nima ne mandata ne instrumentov, da bi reševala obmejno vprašanje, prav tako vztrajno odgovarjamo, da je to res, vendar pa da je Slovenija sestavni del EU in da je s tem ta problematika, če se to hoče ali ne, gotovo posredno, če že ne neposredno, tudi problematika EU. Ta posredna odgovornost EU se mora kazati v načelnem in temeljnem stališču EU, da zahteva reševanje problema na temeljih pravičnosti, kar pomeni, na obveznem upoštevanju vseh argumentov, ki lahko odločajo o razmejitvi v čim večji meri pravičnosti.

V svojem nastopu ste naštevali temeljne vrednote EU: mir, svoboda, demokracija! Izpustili ste vrednoto pravičnosti, ki je bila še ne dolgo tega med glavnimi poudarki EU. To se najbrž ni zgodilo slučajno. Bojim se, da ste pravičnost se je zamenjal s pragmatičnostjo, kar je popolnoma zgrešeno, krivično in nevarno, vsekakor pa v nasprotju z načeli EU. Pragmatičnost ne more nastopati, ko gre za vprašanje nacionalnega interesa.

Rekli ste še v pojasnjevanju vprašanja meje, da pri EU gre za gospodarski in politični projekt. Res je. Ta dva vidika veljata za vsako državo, vendar če ni upoštevan ob tem tudi nacionalni projekt, ali v našem primeru, projekt o nacionalnih vprašanih članic, se bo projekt EU zamajal.

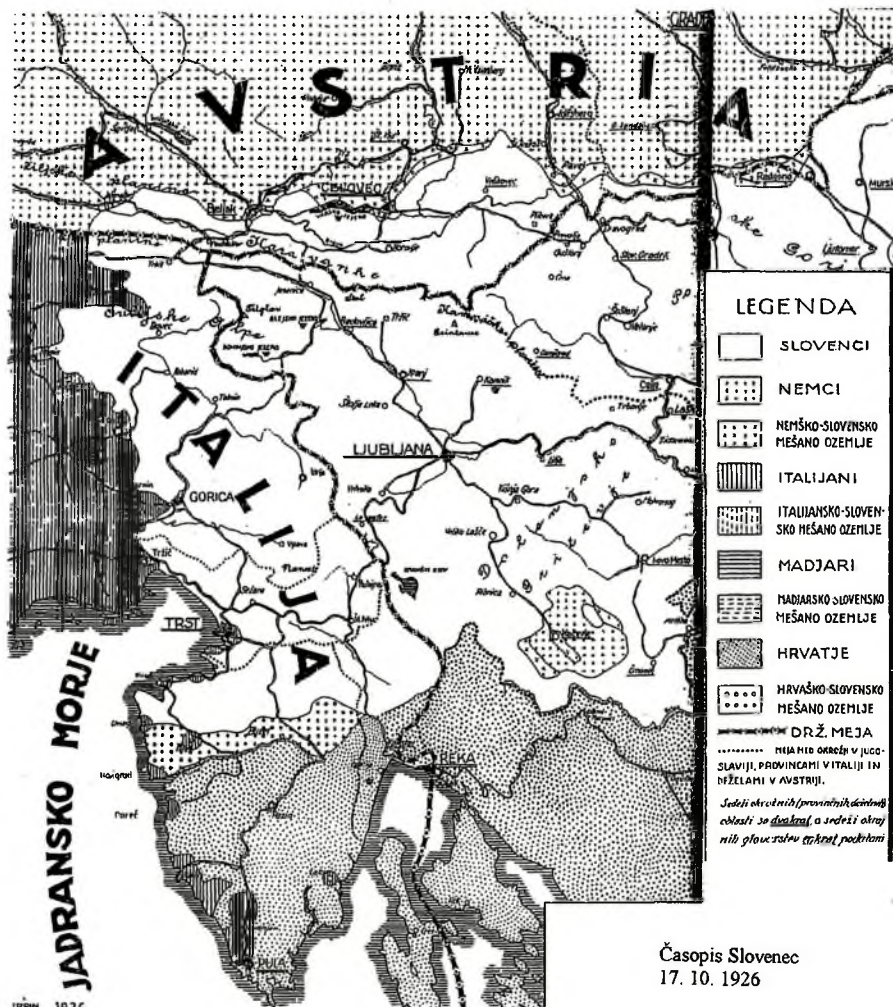
Dejali ste še, da je glavni problem EU zaupanje ljudi in dodali, da prav zato želite dokazati, da se EU zna soočiti s problemi in končali ta del pogovora z mislimi, da si želite Evropo, ki bo zvesta svojim vrednotam. In prav o tem govorim ves čas: moč in sposobnost soočanja s problemom, zvestoba vrednotam in posledično utrjevanje zaupanja.

Torej, od EU smemo pričakovati, da se bodo določili kriteriji za reševanje takšnih vprašanj, kot je pravična meja v Istri. Prav tako pričakujemo, da se bo EU znala soočiti s to problematiko in jih reševala v skladu s svojimi vrednotami. In pričakujemo, da bo EU v primeru kakršnekoli oblike razprave o rešitvi problema, vztrajala, da se na pogajalsko mizo postavijo vsi relevantni argumenti, vključno z argumenti Civilne družbe Slovenije za mejo v Istri.

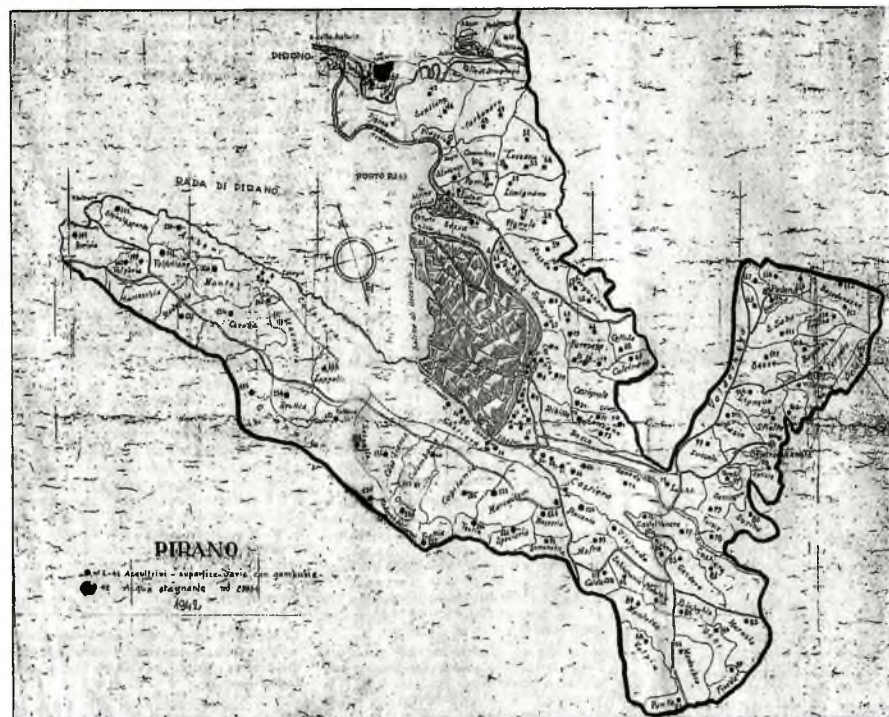
(Slovenska Istra, Slovenija, maj 2006)

Zemljevid Istre z vrisanimi mejami predstavlja upravno razdelitev te dežele v letih 1926 - 1945 (po L. Čermelj: Julijska ...).

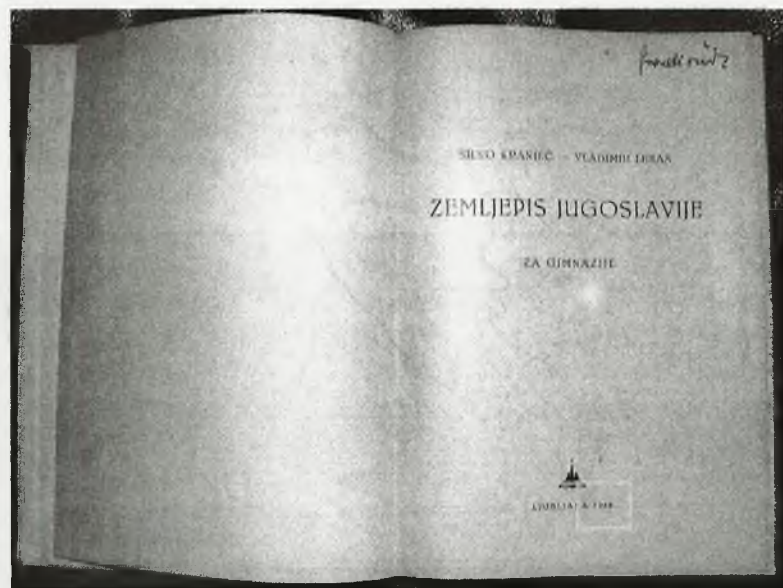

Zemljevid predstavlja politično in cerkveno situacijo Pirana in Izole leta 1847. Delo geometra Giovanna Gerini. Kataster I.R.

Kopija zemljevida o mejah piranske občine iz leta 1942. Original je po letu 1990 izgnil neznano kam.

II 17230p

Avstrijski zemljevid izdelan po letu 1860, ki predvsem na jugozapadni strani zaokroža takratno slovensko naseljenost

Iz članka Štrigova, slovenska Srebrenica

»Zločin brez kazni. Zanikanje genocida je zadnja faza genocida. Največji zločin po koncu druge svetovne vojne.« Takšna so bila ugotavljanja ob desetletnici spomina na Srebrenico, žrtvovano za namišljeno učinkovit zaključek balkanske vojne.

Ob Srebrenici potrto mislim na Štrigovo, na zločin brez kazni. Tam se je leta 1946 dogajal pomor podoben srebreniškem, v majhnem obsegu, a nič manj strahoten, nič manj zločinski, s posledicami, ki po šestih desetletjih niso odpravljene, kot ne tiste v Srebrenici po desetih letih. Z razliko od Srebrenice se danes Štrigove nihče ne spomni, ne z svečami, ne z besedami. Ne spomni se je zato, ker je zločin težji od srebreniškega, ker se globlje in do kraja neodpustljivo zajeda v našo vest. Štrigova je bila z agresivno strahovlado, kot tudi s sedanjo politično pragmatičnostjo, na silo potisnjena na odlagališče pozabljenja, kjer pa noče in ne more umreti, kajti zanikanje zločina bi bila zadnja faza zločina.

Takrat, leta 1946 je hrvaški CKZKJ (kdo drug ni mogel biti!) dosegel, da se slovensko ozemlje Štrigova priključi Hrvaški republiki. Štrigovčani so se temu uprli z vsemi sredstvi, ki so jim bili na razpolago. Branili so svoje slovenstvo in svoje slovensko ozemlje. Hrvaška oblast se je odločila temu napraviti »učinkovit zaključek«, ki naj, poleg tega, še pouči uporno ljudstvo na vsej mejni črti, da kdo je oblast in kako se ji moraš pokoriti. Tako sta hrvaški Knoj in milica, ob pomoči slovenske milice, na štrigovskem griču najuporneše zverinsko pomorili, z noži, krampi, motikami, na takšen način zato, da bi bila lekcija učinkovitejša. Storjen je bil največji zločin v času med drugo svetovno in zadnjo balkansko vojno. Po petdesetih letih so nekatere priče, osvobojene strahu, pripovedovale: »Tiste, ki so bežali, so polovili, pobijali v čebrih, jim stikali oči, rezali ušesa, izrezovali spolovila, parali trebuhe, lomili čeljusti...Še drugo noč po pokolu so se na pol žive žrtve, ki so se ovedle, plazile po travi in med grmovjem.«

Cilj je bil dosežen: Štrigova je ostala v republiki Hrvaški.

Strahovlada in etnocid sta zavladala po vsej južni meji in se razbohotila tam, kjer so se, kljub jasnim opozorilom, pojavila nezadovoljstva zaradi nasilno postavljene meje. In tako se je tudi na Dragonji potegnila meja, kljub zahtevam Savudrijčanov, da naj bi se ohranila stara meja piranske občine. Vsak odpor je bil zaduščen v kali.

Vsi, ki so danes kakorkoli vpleteni v slovensko politično »mašinerijo«, priznavajo, četudi z olepševalnimi in kozmetičnimi floskulami, tisto mejo, ki se je začrtala na osnovi zločina v Štrigovi. Odmaknjenost vesti in politični interesi jim ne dovoljujejo pristopiti k spomenu na Štrigovo in odpravi krivic, kjer je to še mogoče.

Prižgimo sveče za luč pravičnosti v sebi. To je edini pogoj, da se podobni zločini, pri nas in v svetu, omejujejo, odpravljene ne bodo, kajti politični interesi jih sproti krojijo.

(Frane Goljevšček, 15.7.2005)

Dvojna igra slovenskih politikov

Vse dosedanje vlade in politiki dosedanjih parlamentov, so zgoraj omenjene dokumente zamolčevali, se jim izogibali ali pa so jih izigravali. Vseskozi pa se dogaja še huje: politika in diplomacija vztrajno izpostavlja dokumente, s katerimi bi dokazovali pravilnost Kardelj-Peterle-Drnovškovih predlogov razmejitve med dvema državama, po reki Dragonji in po Piranskem zalivu.

V konceptu teh teženj je potrebno objaviti poseben sramotni dokument, ki meji, ali je to že, na nacionalno izdajo, dokument o soglasni potrditvi Drnovšek-Račanovega sporazuma na Odboru za zunanjo politiko Državnega zbora z dne 25.6.2001 (pogubna simbolična ponovitev datuma iz leta 1991), ki sta ga vodila predsednik Jelko Kacin in podpredsednik Zmago Jelinčič, ob zasedbi najvišjih predstavnikov vseh parlamentarnih strank. Iz zapisnika je nedvoumno razvidno, da so vse stranke in njih najvišji predstavniki soglasno odpisali, ne samo celovito občino Piran, ampak posebej poudarjeno tudi del Piranskega zaliva in tri zaselke na levi strani Dragonje.

REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI ZBOR

Odbor za zunanjo politiko

DELNO ZAPRTA SEJA

Številka: 0611-06 / 00 - 14/4
Ljubljana, 5. septembra 2001

Zapisnik

14. izredne seje Odbora Državnega zbora Republike Slovenije za zunanjo politiko, ki je bila 25. julija 2001 in nadaljevanje seje, ki je bilo 5. septembra 2001 v velikem salonu v poslopju Državnega zbora Republike Slovenije, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja 25. julija 2001 ob 9,00 uri so se udeležili naslednji člani odbora: predsednik Jelko Kacin, podpredsednik Janez Podobnik, Anton Anderlič, Jože Avšič, Ciril Pucko, Andrej Gerenčan, Zoran Gračner, Branko Janc (namesto Romana Jakiča), Jožef Kavtičnik, Jaša Zlobec, Davorin Terčon, Mihael Brejč, Janez Janša, Jožef Jerovšek, Samo Bevk, Aurelio Juri, Janez Kramberger in na delu seje Franc Kangler (namesto Janeza Krambergerja), Jožef Bernik, Alojz Peterle, Ivan Kebrič, Igor Štemberger, Roberto Battelli in Maria Pozsonec. Opravičili so se člani odbora: podpredsednik Zmago Jelinčič in Roman Jakič.

Ostali prisotni: Dimitrij Rupel, Janez Kopač, Dušan Fatur, miha Pogačnik, Alja Brglez, Borut Pahor, Janez Lenarčič, Estera Tajnikar, andrej Benedežič, Nataša Šebernik, Bogdan Benko, Bojan Bertoncelj, drago mirošič, majda Filipovska, Peter A. Bekeš, Iztok Mirošič, Iztok Simoniti, Dragica Iskrenovič, Milojka Nemanič in Tanja Pandev.

Nadaljevanje seje 25. julija 2001 ob 18 uri so se udeležili naslednji člani odbora: predsednik Jelko Kacin, podpredsednik Janez Podobnik, Mario Gasparini (namesto Antona Anderliča), Jože Avšič, Andrej Gerenčar, Zoran Gračner, Roman Jakič, Jožef Kavtičnik, Jaša Zlobec, Davorin Terčon, Mihael Bajc, Janez Janša, Branko Kelemina (namesto Jožeta Jerovška), Samo Bevk, Aurelio Juri, Janez Kramberger, Jožef Bernik, Lojze Peterle, Valentin Pohorec (namesto Ivana Kebriča), Igor Štemberger, Roberto Battelli in Maria Pozsonec. Opravičili so se lani odbora: podpredsednik Zmago Jelinčič, Anton Anderlič, Ciril Pucko, Jožef Jerovšek in Ivan Kebrič.

Ostali prisotni: Andrej Bajuk, Dimitrij Rupel, Janez Lenarčič, Bogdan Benko, Dušan Fatur, Bojan Bertonec, Majda Filipovska, Drago mirošič, Peter A. Bekeš, Iztok Mirošič, Iztok Simoniti, Miha Pogačnik, Dragica Iskrenovič, Milojka Nemanič, in Tanja Pandev.

Nadaljevalna seja 5. septembra 2001 so se udeležili naslednji člani odbora: predsednik Jelko Kacin, podpredsednik Janez Podobnik, podpredsednik Zmago Jelinčič, Anton Anton Anderlič, Jože Avšič, Ciril Pucko, Andrej Gerenčar, Zoran Gračner, Richard Beuermann (namesto Romana Jakiča), Jožef Kavtičnik, Jaša Zlobec, Davorin Terčon, Mihael Brejc, Branko Kelemina (namesto Janeza Janše), Jožef Jerovšek, Samo Bevk, Aurelio Juri, Janez Kramberger, Lojze Peterle, Ivan Kebrič, Roberto Battelli in Maria Pozsonec.

Opravičili so se člani odbora: Roman Jakič, Janez Janša, Jožef Bernik in Igor Štemberger. Ostali prisotni: Janez Kopač, Uroš Korže, Ivo Novak, Janez Lenarčič, Estera Tajnikar, Majda Filipovska, Iztok Mirošič, Ignac Golob, Miran Bogataj, Peter A. Bekeš, Jelka Pfeifer, Tanja Pandev in Alja Škibin.

Sprejet je bil naslednji dnevni red:

1...

2. Pobuda za sklenitev Pogodbe med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o skupni državni meji z osnutkom pogodbe – gradivo Vlade Republike Slovenije št. 212-08/92-5/59

3. Razno

Ad 2

Minister za zunanje zadeve dr. Dimitrij Rupel je uvodoma dejal, da je v osnutku pogodbe določena meja na morju in ugotovljena meja na kopnem med Slovenijo in Hrvaško. V zvezi z mejo na morju je pojasnil, da bo določena na način, ki bo zagotavljal stik slovenskega teritorialnega morja z odprtim morjem in stik hrvaškega teritorialnega morja z italijansko republiko. Rešitev predvideva, da je v pogodbi zamejena morska površina odprto morje, vodni steber pod njo pa ne more biti predmet pridobitve suverenih pravic. Posebej je poudaril, da je državna meja med Slovenijo in Hrvaško meja med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško v okviru nekdanje SFRJ. Izpostavil je dejstvo, da v pogodbi pogodbenici potrjujeta, da je izmenjava zemljišč, ki jo narekuje ugotovljeni potek skupne državne meje, uravnotežena in ne vpliva na stvarno pravne pravice fizičnih in pravnih oseb nad nepremičnim premoženjem, ki je vključeno v zamenjave. Dodaj je, da je v pogodbi določeno tudi načelo nespremenljivosti poteka mejne črte. V nadaljevanju je predstavil nekatere rešitve v pogodbi, ki se nanašajo na vzdrževanje objektov in naprav, varovanja okolja in izkoriščanje vodnih virov na mejnem območju. Posebej pa je izpostavil rešitve, ki so v preteklih dneh naletele na polemičen odmev v javnosti, predvsem zaselke Mlini-Škrile, Bužini in Škodelin. Dejal je, da so omenjeni zaselki na hrvaški strani, kjer so bili že doslej, oziroma kjer je Hrvaška tudi izvajala suverenost nad tem delom ozemlja. Ob tem je dejal, da so omenjeni zaselki predstavljali sporno območje, saj je Slovenija kot relevantno priznavala katastrsko mejo, ki bi omenjene zaselke uvrstila na slovensko ozemlje, zato je tudi Slovenija v preteklosti izvajala nekatere oblike suverenosti nad tem območjem. Rešitev v pogodbi pa

prebivalcem zaselkov prinaša mnoge ugodnosti, ki jim bodo olajšale življenje. Vodja diplomatske komisije za določitev državne meje dr. Miha Pogačnik je predstavil potek državne meje. Dejal je, da meja na morju prinaša Sloveniji približno 80% površine Piranskega zaliva, oziroma 15 kvadratnih kilometrov, Hrvaški pa 3,37 kvadratnih kilometrov. Ob tem je posebno pozornost namenil stiku slovenskega teritorialnega morja z odprtim morjem (dimnik), kjer je predviden režim odprtega morja, ki je določen z mednarodnim pravom. Glede morskega dna na tem območju pa sta se pogodbenici strinjali, da se vzdržita izvrševanja suverenih pravic. V zvezi z ugotovitvijo poteka meje na kopnem pa je dejal, da gre za 670 km suhozemske meje, pri čemer pogodba smiselno izhaja iz dikcij Temeljne ustavne listine Republike Slovenije in ekvivalentnega dokumenta Republike Hrvaške.

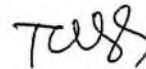
Član diplomatske komisije za določitev državne meje mag. Dušan Fatur je nato s pomočjo geografskih kart na proročnicah podrobno predstavil potek meje na kopnem s prikazom geodetskih uskladitev. Poudaril je, da sta diplomatski komisiji za določitev državne meje izhajali predvsem iz kriterija katastrskih meja, uravnotežene zamenjave zemljišč ter prilagoditve ljudem in njihovim življenjskim potrebam. Podroben opis poteka meje na kopnem je razviden iz magnetograma.

Člani odbora so v razpravi izrazili zadovoljstvo, da sta državi po desetih letih uspeli doseči kompromis pri reševanju tega vprašanja. Uvodoma so izpostavili vprašanje potrebne večine za ratifikacijo te pogodbe v državnem zboru, nadaljnje dinamike sprejemanja omenjene pogodbe v povezavi z reševanjem ostalih odprtih vprašanj s Hrvaško ter realno možnost, da bo omenjeno pogodbo ratificiral tudi hrvaški Sabor. Največ vprašanj se je nanašalo na konkretne rešitve poteka državne meje in izhodišča, iz katerih je izhajala Slovenija pri določanju meje na morju. Vprašali so tudi ali je vprašanje meje z Republiko Hrvaško kakorkoli povezano z reševanjem ostalih odprtih vprašanj s to državo, kako se lahko državi odpoveva izvajanju suverenosti v dimniku, če gre za odprto morje, kakšna je globina morja in shema usmerjene plovbe v dimniku in koliko ozemlja oziroma prebivalcev, ki so bili predmet pogajanj, bo ostalo na slovenski in koliko na hrvaški strani. Ob tem so še opozorili, da bi o poteku državne meje morali biti obveščeni vsi župani obmejnih občin.

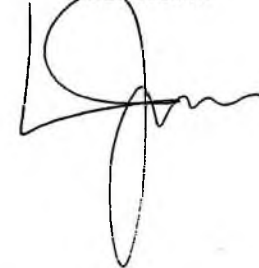
Po končani razpravi so člani odbora sprejeli naslednji sklep:

Odbor je obravnaval navedeno pobudo in se z njo strinjal.

Tanja Pandev
PODSEKRETARKA

Jelko Kacin
PREDSIEDNIK

Ta zapisnik je bilo nujno potrebno objaviti zato, da bi do česa podobnega ne prišlo več na nadaljnji poti države Slovenije.

Razkorak med političnimi in narodnimi interesi

Bistvo namišljenega »večnega« zapleta na meji v Istri, se skriva v veliki laži, kakršne slovenski narod še ni doživel, kajti slovenski politiki so se že kmalu po nastanku države sporazumno dogovorili za odpis nacionalnega ozemlja v Istri in na morju. Iz tega tihega dogovora izhaja Drnovškov sporazum z Račanom, ki deli Piranski zaliv in odpisuje tri zaselke. Ta sporazum, ki so ga soglasno podprle vse parlamentarne stranke, je še vedno latentno veljaven, saj se doslej politiki še niso izrecno izrekli proti njemu, čeprav po drugi strani govorijo o celovitosti Piranskega zaliva in o slovenskih treh zaselkih, kar vse skupaj potrjuje zgoraj rečeno o veliki laži. Zunanji minister Rupel je še 23. 9. 2006 v časopisu Delo izjavil: »Sporazum Drnovšek-Račan je pomemben mejnik in nam bo v vsakem primeru prišel prav pri prihodnjih pogovorih.« Mnenje ministra je mnenje vlade in posredno tudi večinskega dela državnega zbora.

***

Vprašanje, ki že utruja,

vprašanje, na katerega iščemo vrsto let odgovor, da zakaj slovenski politiki vztrajajo pri izbrisu nacionalnega ozemlja iz slovenskega zemljevida. Politiki na to vprašanje nočejo odgovarjati. Odgovor je zanesljivo več plasten. »Leva« politična opcija, izhajajoča iz prejšnjega sistema, želi ohranjati stanje in razmerja nekdanje države v čim večji meri. Njihovo politično prepričanje in njihova čustvena naravnost sta vezana na prejšnji ideološki sistem. »Desna« opcija, ki s svojimi vrhovi prav tako izhaja iz korenin prejšnjega sistema, čeprav ga zanika, je še vedno v njem, a se iz njega rešuje z intenzivnim vključevanjem v Evropsko skupnost, s katero želi prekriti svoj izvor. Poglavitni motiv ene in druge opcije pa so osebne ambicije čim ugodnejše vključitve v mehanizme EU, za kar so pripravljene polagati na žrtveni oltar tudi nacionalne interese, le da bi bili videti enaki velikim in v tem krogu najbolj neproblematični, najbolj strpni, najbolj predani, najbolj dobrososedski, z eno besedo najboljši. Vsekakor gre za diplomatsko nesposobnost, za politično nezrelost v nacionalnem in državotvornem pomenu in za zasebni kot politični interes doseči čim višje položaje v EU.

Verodostojno interpretacijo te resnice je nehote izpovedal angleški novinar Dan Damon, poročevalec za BBC iz Slovenije v času osamosvajanja, ko je letos odgovarjal na vprašanje, kako vidi Slovenijo danes. Rekel je: »Slovenija je drugačna od drugih balkanskih držav.

Slovinci so izobraženi, imajo svoje ozemlje, imajo sposobnost in možnost zavzeti vodilna mesta v EU in Nato. Ima svojo identiteto, ki se vključuje v identiteto EU! Ve kaj je narodna samozavest razbremenjena agresivnega nacionalizma!«

S temi besedami je Dan Damon »razbremenil« slovenske politike greha žrtvovanja nacionalnih interesov, Slovencem pa je dal kompetenten odgovor na moreče vprašanje: »Zakaj?«

Temu sledi vprašanje, če je sploh rešitev?

JE! Rešitev je v zavestnem in načrtnem spodbujanju rasti slovenske nacionalne zavesti in državotvornosti na vseh ravneh družbenega in političnega razvoja Slovenije, za kar so odgovorni predvsem vzgojni zavodi in politika.

Iz pisma dr. Janezu Drnovšku, predsedniku Republike Slovenije!
(ob njegovi ustanovitvi civilne družbe za pravičnost in razvoj)

Vsako humanitarno delovanje, posameznika ali skupine, je dobrodošlo in je predvsem tolažilno dejanje, ki pomirja, še najbolj tiste, ki od daleč nemočni pred zgodovino in pred silo civilizacije opazujejo tragičnost človeškega dejanja in nehanja. Vsaka takšna pomoč deluje kot trenutni obliž, trenutno ohladilo rani na telesu polnem zunanjih in notranjih razjed na našem planetu in deluje kot dolgoročno napotilo.

Svoj preskok iz domačih težav v tretji svet opravičujete s trditvami, ki nimajo prave cene na vprašanje »zakaj v Darfur?«, ko pravite: »Pomagati moramo ljudem, ki so v stiski. Če je pri nas morda ponekod težko, po svetu je še težje!« Tako je smela govoriti mati Tereza, ki jo niso vezale nobene obče dolžnosti, razen dolžnosti do Boga, ki ji je te naloge nalagal. Vas pa v prvi vrsti in nepreklicno vežejo dolžnosti do države, katere predsednik ste, do domovine, ki je žal še nismo do kraja začutili. S svojo predsedniško funkcijo ste prevzeli sveto obveznost napraviti vse za to državo, za to domovino.

Vendar mene in našo civilno družbo (kar bi želel, da tudi mnoge Slovence) bremenijo ob teh dejstvih druge misli. Vi ste pred leti, kot predsednik vlade RS, državi in nam vsem skoraj odpisali del nacionalnega ozemlja in morja. To politično-pragmatično dejanje je bilo postavljeno na rob nove katastrofe izgube nacionalnega ozemlja, tako kot se nam je dogajalo skozi vso zgodovino naše šibke nacionalne zavesti. Sporazum o razmejitvi, ki sta ga izdelala z Račanom, predstavlja najbolj mračen

dokument slovenske države, saj ste z njim skoraj dosegli to, kar so skozi stoletja počenjali tuji osvajalci, ko so nam kos za kosom domačije trgali in ga lepili na robove svojih nacionalnih ozemelj. Čudežno se je zgodil čudež, kot da nas je nekakšna pozitivna energija zaščitila pred danes najhujšim in dahnila nasprotni strani trmo, s katero je le-ta zavrnila sporazum, s čimer nam je bila ponovno dana možnost domovinske streznitve. Dana nam je bila milost, ki je ne bi smeli zavreči, marveč bi jo morali uporabiti z zravnano hrbtenico. Ozemlje, ki bi nam bilo danes odvzeto, nam ne bo nikoli več vrnjeno.

V pogovoru na TVS ste rekli: »Priznati moramo svoje napake!« in: »Sledili bomo pravičnosti!«, ob tem ste zavzeto vztrajno nagovarjali državljane k prizadevanjem iskanja pozitivne energije. Resnično, vse to so elementi, ki bi jih morali Vi, kot prvi med našimi državniki, vgrajevati v oblikovanje še neizdelane nacionalne forme.

Vsekakor bi morali najprej trdno vzeti v razmislek napako storjeno z mejnim sporazumom in jo popraviti z uradnim preklicem, nakar bi morali zahtevati pravičnost v iskanju rešitve nacionalnega interesa zaščite državnega ozemlja in morja na osnovi zgodovinskih argumentov.

Vaša in naša pozitivna energija naj se usmerita predvsem k tem ciljem in k tej pravičnosti, nujno potrebni za duhovni razvoj države.
(Frane Goljevšček, 8. februar 2006)

Zaključek

Ker gre pri vprašanju razmejitve za neizpodbitne izpostavljene resnice, gre tudi ob ravnanju z njimi za častno držo obeh držav, tako Slovenije kot Hrvaške in nenazadnje gre za vzpostavljanje pogojev za neobhodno sožitje ter s tem tudi za vzpostavljanje pravičnosti, ki je pogoj in zagotovilo za mir, za tisti mir, ki so ga doslej krnile politične razjede s pomočjo politično vodenih izvajalcev različnih incidentov, vključno s tistimi, ki v skladu z osebnimi in političnimi interesi želijo izsiliti mejo za tremi zaselki na levi strani Dragonje, oznanjujoč, da delujejo v okviru možnega, s čimer v resnici delujejo v neposredno škodo Slovenije.

Če bi Slovenija postavila za mejno črto utemeljeno mednarodno priznano mejo STO, bi s tem napravila konec obmejnih igranih incidentov, ker bi se v trenutku eni in drugi posvetili resnim vprašanjem in pravim argumentom ter utemeljevanjem za in proti. Zapletenost, ki so jo ustvarile desetletja trajajoče politične tenzije, bi s tem pridobila pogoje za razrešitev,

ki je politično realna samo s kompromisom in za ta primer mogoča samo na ravni mednarodnega sodišča, ki bi lahko na osnovi vseh argumentov in dokazov presodilo, kje naj teče pravična meja, temelječa predvsem na ugotovitvi pravne neveljavnosti administrativne meje nekdanje SFRJ, na ugotovitvi legalnosti celovite občine Piran, z mejo po sredini polotoka Savudrija, in z upoštevanjem južne meje STO, edine mednarodno priznane meje v Istri.

***

In če se pravična meja ne bo zgodila, bo to pomenilo ponovno krčenje slovenskega nacionalnega ozemlja, bo to ponovni dokaz o nesposobnosti slovenske politike in diplomacije, bo to ponovna potrditev Cankarjeve bistrovidne analize o hlapcih, ki so za hlapce rojeni, za hlapce vzgojeni, ustvarjeni za hlapčevanje.

Slovenska Istra, Slovenija, 9. oktober 2006

Predsednik Civilne družbe Slovenije za mejo v Istri
prof. Frane Goljevšček